

מ ע י נ ק ע ק א ז

געבוירן אין יאר 1906 אין סווענציאן. 1920 געקומען
 קיין אמעריקע. 1954—1956 — געווינט אין מדינת
 ישראל, אין צפת.

אויב ווינען יארן אין ארץ ישראל — פאסט זיך, אז מעינקע קאז
 זאל האבן געווינט אין צפת. צפת איז פון אייביק אן די הויפט-שטאט פון
 די יידישע אריגינאלן און מעינקע קאז איז אן אריגינעלער מענטש. אריגינעל
 אין שרייבן און אזוי אויך אין טעגלעכן לעבן. פאלג מיך א גאנג פון א
 ניו יארקער וואלקן-קראצער ביז א שטיל שטיבל אין צפת אויפן ראנד
 פון א טיפן טאל צווישן בערג. פון צייט צו צייט פארבלאנדזשעט דא א
 טשודנע צפתער פייגעלע מיט א געפארבט העלדזל און א עקל, פארדרייט
 ווי א „פ“, צוויטשערט אויס א „בורא פרי העץ“, גיט א שאקל מיטן
 קעפל אויף צו מאכן זיכער, צי די פעדערנע יארמלקע איז אים נישט
 אראפגעפאלן פון קעפל, גיט א וויש דאס שנעבעלע אן דער קארע פון
 פייגנבוים, שטאט זיך צו וואשן די פיסלעך צום טיש, און גרייט זיך נהנה
 צו זיין מן ההפקר פון די רייף געווארענע פייגן אנטקעגן מעינקע קאצעס
 פענצטער פון שטיבל אויפן ראנד פון טאל. אז מעינקע דערזעט עס —
 כאפט אים אויך אן אן אפעטיט — נישט חלילה צו די זיסע פייגן —
 נייערט... אנצושרייבן א ליד. ער האט היינט ערשט צוויי לידער געשריבן,
 און מען דארף שרייבן נאך איינס פאר מנחה. ווייניקער ווי דריי לידער —
 קען מען נישט רופן אן ארבעטס-טאג ביי א פראדוקטיוון דיכטער. דערווייל
 פארקוקט ער זיך דורכן פענצטער און ער זעט פון דער זויטן, אויף דער
 סערפענטינע צווישן מירון און צפת לויפן אויטאמאבילן און אויטאבוסן
 אהין און אהער. נאר זיי זענען אזוי ווייט, ווייט, אז זיי זעען אויס אזוי
 קליין ווי זשוקלעך, אזוי קליין ווי די אויטאס זעען אויס אויף דער 42טער
 גאס אין ניו יארק, אז מען זעט זיי פון דעם 102-שטאקיקן טורעם פון דער
 „עמפאיר-סטעיט“. פארטראכט זיך מעינקע וועגן וואס צו שרייבן — אפשר
 גאר וועגן ניו יארק און... צפת, אדער צפת און... ניו יארק. דערווייל
 פארמאלט און פארצייכנט ער דאס ווייסע בייגעלע פאפיר מיט בלימען און
 פייגעלאך — בלימען און פייגעלאך. ענדלעך איז די שטימונג דא, און דאס
 ליד ווערט באלד אריינגעשריבן אין די נאך לידיקע ווייסע פלעקן פון
 פאפיר... ער הויבט זיך אויף, ער איז א הויכער און א מאגערער, האט א
 לענגלעך פנים, געדיכטע ברעמען, ווי קשאקעס, און הינטער זיי קוועלט
 כסדר זיין שמייכל — אפילו צו זיך אליין שמייכלט מעינקע כסדר, מכל שכן

צו אַנדערע. און איצט לייענט ער זיין ליד, דאָס דריטע היינט, און ער איז צופרידן. אָבער געשריבן האָט ער נישט וועגן צפת און נישט וועגן ניו יאָרק — נאָר גאָר וועגן סדום:

אַ מלוכה פון זון —

סדום אָן ציגל, אָן צעמענט, אָן הענט — פון זון געבויט,
לאַזט קיין גלעט פון אַ שאַטן, קיין קוש פון אַ טוי נישט צו,
לוטס ווייב איז שוין נישט קיין זייל זאָלן, נאָר אַ זייל זון,
דער נגב איז אַ גאַרטן פון פלאַמען, אַ שטראַל — אַ פאַרשאַלטענע רוז,
די גרויזאַמסטע פון אַלע מלוכות — די מלוכה פון זון.

אין מיטן לייענען אויף אַ קול איז אַריינגעקומען די שיינע, קליינע פרוי פון מעינקע קאָץ, אַ געבוירענע אין אַמעריקע, איז אין צפת אַ לערערין פון ענגליש און קען יידיש ווי מיר אַלע. זי שטייט פיעטעטפול און וואַרט. מעינקע האָט געוואוסט, אַז זי איז אַריינגעקומען — איצט כאַפט ער זי אַרום און טאַנצט מיט איר לכבוד דעם נייעם ליד — מחמת ער האָט ליב זיינע לידער — נאָך מער ווי אַנדערע דיכטער זייערע לידער...

מעינקע קאָץ האָט געהאַט אַ חברישן סכסוך, ווי אַ זאָך מאַכט זיך, מיט אברהם סוצקעווערן און איך בין געוואָרן דער רודף־שלום צווישן זיי און... דער חברישער שלישי. נו, נו — פלעג איך יעדן טאָג אין תל אביב באַקומען פון מעינקען כאַטש אַ דריי בריוו מיט בלימעלעך און פייגעלעך און אַביסל שריפט אין מיטן. אַזוי לאַנג, לאַנג, לאַנג ביז דער סכסוך איז געוואָרן אויס סכסוך און איך האָב אויפגעהערט צו באַקומען דריימאַל אַ טאָג בריוו פון מעינקען.

איינמאַל האָבן מיר שפּאַצירט אין אַ טיפּער, שטילער, שטערנדיקער — אין צפת דאָווענען די שטערן בציבור אַ גאַנצע נאַכט — נאַכט איבער צפתער באַרג־אָרויפן און באַרג־אַראָפּן. זאָג איך צו מעינקען: — ווען איך בין איר, וואַלט איך דאָ נישט געשריבן מיינע לידער, נייערט איך וואַלט פאַרשריבן מפי העם די הונדערט און איינס שענסטע צפתער לעגענדעס און זיי אַרויסגעגעבן אין צפתער יידיש אין אַ בוך. העכסטנס איין ליד ווי אַ הקדמה. מעינקע האָט געשווירן, אז ער נעמט אָן מיין חברישע עצה. אפשר האָט ער אויך אויפגעשריבן איין לעגענדע און דערצו 101 צפתער לידער... — — ער איז אַ גוטער דיכטער און אַריגינעלער מענטש. דאָס צווייטע — מיט אַ שמיץ אַריבער.

זוכצעטל

זייט		זייט	
114	יצחק דב ברקוביץ (י. ד. בערקאָוויטש)	9	אמר המחבר
116	אשר ברש	17	שלום אש
119	נחום גוטמן (גוטמאן)	44	רחל אויערבאך
121	לאה גולדברג (גאלדבערג)	46	צבי אייזנמאן
124	יחיאל גראַנאַטשטיין	48	לייזער אייכענראַנד
126	משה גראַס־צימערמאן	51	אלישבע
131	משה גראַסמאן	55	מרדכי אַלעי
133	יצחק גרינבוים	57	נתן אלתרמן
135	נתן גורן־גרינבלאַט	60	ישראל אפרת
137	אורי צבי גרינבערג	62	יששכר אַרטוסקי
147	די ברידער דוידזון (דאָוידזאָן)	64	יוסף אריכא
151	דר. מאַרק דוואַרזשעצקי	66	חיים אתר
153	„דזשיגאן און שומאַכער“ שמעון דזשיגאן	69	טוביה באַזשיקאָווסקי
155	דיאַדאַ מישאַ	71	חיים נחמן ביאַליק
157	יחיאל האפער	83	פנחס ביזבערג
159	דר. יעקב הורביץ (האַראָוויץ)	85	י. ח. בילעצקי
161	חיים הזז	87	פסח בינעצקי
165	בינעם העלער	89	יאָסל בירשטיין
168	יוסף העפּטמאן	91	עמנואל בן גריון
170	בנימין הרושאַווסקי	94	ר' בנימין
173	יהודה לייב וואהלמאן	97	משה בסוק (באַסאָק)
175	צ. ז. ווינברג	99	יאָסל בערגנער
177	משה זאַנשיין	103	ש. בערלינסקי
179	שמואל זאראמב	105	משה בערנשטיין
		107	פניה ברגשטיין (פאַניאַ בערגשטיין)
		110	אברהם ברוידס
		112	יהושע בר יוסף

זייט	זייט
421	358
ג. ה. שיקמוני	ברכה קאפשטיין
423	360
ש. שלום	מעינקע קאץ
425	362
אברהם שלונסקי	קא. צעטניק
427	364
משה שמיר	דר. עזריאל קארלעבאך
429	366
דוד שמעוני	אברהם קארפינאוויטש
431	368
אריה שמרי	רבקה קוויאטקאווסקי-פנחסיק
433	371
שלמה שנהוד	דוד קלינגהאפער
436	373
ישעיהו שפיגל	לעאָ קעניג
438	377
יוסף שפרינצאק	ברוך קרוא
440	379
ש. ז. שרגאי	דר. יוסף קרוק
442	381
בנימין תמוז	אברהם קריב
444	383
זלמן שניאור	חיים ראבינזאן
449	385
פיר באַריכטן און אַ רשימה	מלך ראָוויטש
449	389
א. איין ליטעראַטור — צוויי לשונות	שמאי ראָזענבלום
454	391
ב. „נחלה שכוחה“ — די פאָרגעסענע נחלה און אַרום איר	לייב ראַכמאַן
462	393
ג. מחשבות וועגן אַ פראַגראַם פאַר דער גרופע „יונג ישראל“	יהושע רבינוב
465	395
ד. א חנוכת הבית אין תל אביב	דר. ישראל רובין
469	397
ה. אַן אלף בית רשימה פון שרייבערס	ראובן רובינשטיין
491	399
זוכצעטל צו דער „אלף בית רשימה“.	משה רון-דאַנציקערקראָן
	401
	א. ריוועס
	403
	אברהם רינצלער
	405
	יוסף צבי רמון
	407
	י. צ. שאַרגעל
	409
	יצחק שדה
	412
	גרשון שופמן
	153
	ישראל שומאַכער
	416
	זלמן שזר
	418
	אליעזר שטיינמאַן

זייט	דייט
256	182 מענדל זינגער
259	184 דוד זכאי
262	186 זרובבל
264	188 מאיר חרטינער (כארטינער)
266	192 דר. אריה טארטאקאווער
268	194 יוחנן טברסקי
270	196 א. וואַלף יאַסני
273	198 מרדכי יאפע
276	200 א. ל. יאַקובאַוויטש
278	202 משה יונגמאַן
280	204 אברהם שמואל יוריס
283	206 דוד כהן
293	208 יעקב כהן
295	210 דר. שמואל זיינוול כהנא
304	212 עלזא לאסקער שילער
307	216 זו. לאצקי בערטאָלדי
309	219 בערל לאַקער
313	219 מלכה לאַקער
320	221 דניאל לייבל
322	223 אברהם ליס
324	225 משה ליפשיץ
327	(מויטשע ליוושיץ)
329	228 דר. יום טוב לוינסקי
331	(לעווינסקי)
332	231 א. מ. ליריק
334	233 אברהם לעוו
339	236 יהודה לייב מאַנעס (מאַנעס)
341	242 דר. רפאל מאַהלער
343	244 מענדל מאַנעס
345	246 מאַלעטא מאַלי
348	248 דב בער מאַלקין (מלכין)
350	250 מענדל מאַן
354	252 י. מאַניק לעדערמאַן
356	254 יואל מאַסטבוים
אהרן מגד	
מאיר מוהר	
אליהו מיטוס (מייטוס)	
י. ד. מיטלפונקט	
גיטל מייזיל	
שמשון מעלצער	
אריה מערזער	
דר. מרדכי נארקיס	
אריה נבון	
יחזקאל משה ניימאַן	
דב סדן	
אברהם סוצקעווער	
משה סטאווסקי (סתוי)	
שמואל יוסף עגנון	
ריקודה פאַטאַש	
יצחק פאַנער	
יוסף פאַפיערניקאָוו	
דוד פינסקי	
אליעזר פינעס	
אנדה פינקרפלד-עמיר	
אלכסנדר פון	
יצחק פערלאָוו	
דר. אהרן פרץ	
יוסף פאלק	
דוד פוגל (פאַגעל)	
א. מ. פוקס	
רחל פייגענבערג	
יעקב פיכמאַן	
דוד פלינקער	
יעקב פרידמאַן	
בענצל צאַלעוויטש	
מרדכי צאנין	
משה קאַגאַנאַוויטש	
אליעזר קאליר	

M Y L E X I C O N

by

M E L E C H R A V I T C H

**P E N - P O R T R A I T S O F 1 5 6 Y I D D I S H
A N D H E B R E W W R I T E R S I N I S R A E L**

M O N T R E A L • 1 9 5 8

מדך ראזויטש

מייז לעקסיקאז

יידישע און העברעישע

דיכטערס, דערציילערס

און פובליציסטן

אין מדינת ישראל.

אויך קינסטלערס

און כלל-טוערס.

Handwritten: געזאגט 360

מיט עטלעכע שייכותדיקע עסייען
און א וואָרט פון מחבר

ארויסגעגעבן פון א קאָמיטעט אין מאָנטרעאל, קאנאָדע

1 9 5 8